

[Početna](#) > [Budućnost](#) > [Kultura](#) >

KULTURA POVIJEST

Dražen ZETIĆ: Utjecaj Katoličke crkve kroz povijest na Boku kotorsku

No, pored svetaca, Boka kotorska ima nešto u svojoj tisućljetnoj biografiji zaista intrigantno, a to je da je na tako relativno malom i skučenom prostoru (87, 3 km²) postoj(i)alo preko stotinu Katoličkih crkava, samostana i kapelica. Odvajkada je jezgra duhovnog života bila u trobrodnoj romaničkoj katedrali sv. Tripuna, čiji se zapis o posvećenju iz 1166. godine čuva u riznici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu

Autor **Dražen Zetić**Objavljeno **30 kol, 2024**

fotografija: Dražen Zetić

Još krajem osmoga stoljeća (787. godine), dok su katolici i pravoslavci naizgled činili jedinstvenu Crkvu, pojavljuje se prvi spomen Kotorske biskupije. Poslije zabilježenog sudjelovanja kotorskog biskupa Ivana na drugom Nicejskom saboru, sve očiglednije dolaze do izražaja nepremostiva doktrinarna razilaženja. U prvi plan izbijaju dvorske političke aspiracije velikih imperija i vladara. U tim stoljetnim dinastičkim neprijateljstvima, sama Katolička Crkva je uvijek iznalazila nadahnuće da se iznova duhovno preobrazi u bolnim procesima duhovne samoobnove minulih tisućljeća.

S obzirom na interesantan geopolitički položaj, Boka je oduvijek bila neka strateška točka sučeljavanja i susreta velikih kultura i civilizacija. Skrivena od brda i poluotoka Vrmca i planine Orjena, Jadran ulazi duboko u utrobu zaljeva 24 km (najveća dubina je 45 m). Upravo jedna od tih prirodnih skrivenih kulisa, pogodovala je da se Katolička crkva duboko ukorijeni u tisućljetnu svijest

primorskog čovjeka. Vajka je bilo od nemale važnosti značajna prisutnost katoličke misli i nauke u svim sferama društvenog života, posebice taj utjecaj osnažuje poslije širenja benediktinskih opatija po obali jugoistočnog Jadrana.

Drevni monasi glagoljaši, stoljećima su bili iznimno značajan faktor u opismenjivanju pučanstva, diplomaciji, umjetnosti, medicini, graditeljstvu, poljodjelstvu. Upravo ovi vjerni pregaoci vjere, bili su jedni od najistaknutijih čuvara kulturnih blaga i jezika, pisma i vjere. Samo njihovo geslo *Ora et labora*, na neki je način još od vremena njihova osnutka bilo utkano u neprestani rad i molitvu u svim europskim središtima i kraljevstvima.

Osobite specifičnosti koje bi mogli naznačiti u pogledu građenja benediktinskih samostana u jugoistočnom Jadranu, jest da su manje – više sve opatije i samostani, nastajale u periodu od IX. do XII. stoljeću. Dakako postoje i rijetki izuzeci s obzirom na tadašnje kataklizme (kuga, malarija, glad, pljačke, potresi, požari) i neprekidne nečije zavojevačke pretenzije na teritorij, luke i dragocjene zlatne i srebrne predmete iz bogatih palača i crkvi.

Nadalje, uz benediktince (*Crne fratre*), najznačajniji je *Red male braće*, koji su također gradili samostane i bili veliki promicatelji sakralnog slikarstva i graditeljstva. Posebice je značajan samostan sv. Klare u Kotoru, poglavito zbog svoje velike *Biblioteke* s oko 20 tisuća naslova i 45 prvotisaka (inkunabula), koja svoje korijene još ima u doba kotorskog biskupa Dujma iz 14. st.

Ovdje je također značajno naglasiti povezanost Katoličke crkve i pomorske bratovštine Bokeljske mornarice od početka devetog stoljeća. Uvijek su kapetani i mornari, bratovštine i cehovi bili snažno duhovno isprepleteni i povezani. Naime, svaka od tih bratovština imala je za duhovnog vodiča jednog sveca. Primjerice, za Bokeljsku mornaricu uvijek su bili sv. Nikola (kao zaštitnik pomoraca) i sv. Tripun, zaštitnik mornarice, ali i grada Kotora i Kotorske biskupije. Dakle, sveci su uvijek imali osobitu ulogu u zaštiti života i siguran povratak domu nakon dugih i opasnih prekooceanskih plovidbi i havarija.

No, pored svetaca, Boka kotorska ima nešto u svojoj tisućljetnoj biografiji zaista intrigantno, a to je da je na tako relativno malom i skučenom prostoru (87, 3 km²) postoj(i)alo preko stotinu Katoličkih crkava, samostana i kapelica.

[Privacy & Cookies Policy](#)

Odvajkada je jezgra duhovnog života bila u trobrodnoj romaničkoj katedrali sv. Tripuna, čiji se zapis o posvećenju iz 1166. godine čuva u riznici Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti u Zagrebu.

Ova isprava je od izrazite vrijednosti, jer su u njoj uz naslovnike Katoličke crkve koji su bili prisutni pri posvećenju novoizgrađene katedrale s početka 12. stoljeća, od nemale vrijednosti navedeni i toponimi. Naime, upravo se iz tih izriječom navedenih toponima, može iščitati dokuda se tada sve prostirala crkvena vlast i jurisdikcija, odnosno gdje su vrijedili kanoni crkve i kojemu su duhovnom, ali i političkom središtu (Rimu ili Bizantu) u ondašnje vrijeme žitelji tih pokrajina pripadali: Kotoru, Budvi, Baru, Ulcinju, Svaču, Drivastu.

Kako smo započeli ovaj tekst s ekumenskim saborom u Niceji, biskupom Ivanom i prvim spomenom Kotorske biskupije, možda bismo ga mogli privesti kraju s nepokolebljivom nadom u apostolsko sjedinjenje ranjenih crkvi katoličanstva i pravoslavlja nakon dugih 1237. godina.

”

Tekst je financiran sredstvima Agencije za elektroničke medije iz programa poticanja novinarske izvrsnosti

Dražen Zetić

Dražen Zetić - 176 Posts - 0

Comments

Pisac, pjesnik, fotograf, snimatelj, zaljubljenik u kulturu, povijest i umjetnost.

[Privacy & Cookies Policy](#)

Ova web-stranica koristi Akismet za zaštitu protiv spama. Saznajte kako se obrađuju podaci komentara.

NASLOVNICA

O STRANICI I UREDNIŠTVU

PRAVILA PRIVATNOSTI

KONTAKT

SURADNJA

© 2024 - Biram DOBRO. Sva prava pridržana